

SAPERDA CANDIDA

AGROFAG PODLEGAJĄCY OBOWIĄZKOWI ZWALCZANIA

Saperda candida: dorosły chrząszcz (po lewej); chodnik larwalny w jabłoni (*Malus domestica*) widoczny po zdjęciu kory i zewnętrznej warstwy drewna (po prawej); fot. <https://www.cerambycoidea.com/foto.asp?Id=1698> (po lewej); oraz Peter Baufeld, JKI, Niemcy; <https://gd.eppo.int/taxon/SAPECN/photos> (po prawej)

Żerowiska *S. candida* u podstawy pnia (po lewej) oraz otwory wyjściowe dorosłych chrząszczy na pniu jarzębu szwedzkiego (*Sorbus intermedia*) (po prawej); fot. Peter Baufeld, JKI, Niemcy; <https://gd.eppo.int/taxon/SAPECN/photos>

Ulotka nie jest przeznaczona do wykorzystania w celach komercyjnych.

Zasięg występowania i opis agrofaga

Saperda candida jest chrząszczem z rodziny kózkowatych (Cerambycidae). Występuje w Kanadzie i USA; w 2008 r. szkodnik został stwierdzony po raz pierwszy w Niemczech (wyspa Fehmarn na Bałtyku), gdzie jest on notowany do chwili obecnej.

Larwy są białawe lub żółtawe, beznogie, o budowie typowej dla larw kózkowatych i dorastają do długości 20 – 45 mm; poczwarki spotyka się na końcu chodników larwalnych. Dorosłe chrząszcze mają barwę jasnobrązową, z dwoma białymi paskami rozciągającymi się po grzbietowej stronie głowy, przedplecza i pokryw. Dorastają one do 20 mm długości, a ich czułki są zbliżone długością do długości ciała.

Rośliny żywicielskie

Głównym żywicielem szkodnika są jabłonie (*Malus* spp.), lecz poraża on także drzewa i krzewy liściaste z rodzajów świdośliwa (*Amelanchier*), aronia (*Aronia*), irga (*Cotoneaster*), głóg (*Crataegus*), pigwa (*Cydonia*), śliwa (*Prunus*), grusza (*Pyrus*) i jarząb (*Sorbus*).

Objawy występowania i szkodliwość

Osobniki dorosłe żerują na liściach, wygryzając w nich otwory, ale szkody powodują przede wszystkim larwy atakujące zarówno zdrowe, jak i osłabione drzewa. Wygryzają one chodniki w pniach, najczęściej u ich podstawy. Uszkodzenie pni doprowadza do zamierania gałęzi, a ostatecznie do śmierci drzew (szczególnie w przypadku młodych drzew, gdzie żerowanie zaledwie kilku larw w jednym pniu może przyczynić się do obumierania drzewa). Zaatakowane drzewa są bardziej podatne na złamanie przez wiatr. Szkodnik przyczynia się do obniżenia plonu owoców. W XIX w. szkodnik wywoływał duże szkody w uprawach jabłoni w USA. W XX w. z uwagi na opracowania metod jego zwalczania, jego szkodliwość uległa obniżeniu. Brak danych nt. szkodliwości szkodnika w Niemczech, lecz jego liczebność na wyspie Fehmarn jest stosunkowo niewielka, chociaż notuje się nowe porażone drzewa.

Rozwój szkodnika w Polsce prawdopodobnie będzie możliwy, zwłaszcza na jabłoniach.

Sposoby rozprzestrzeniania i przenikania

W sposób naturalny dorosłe chrząszcze mogą rozprzestrzeniać się wykonując przeloty, lecz na niewielką odległość, maksimum kilkaset metrów. Na większą odległość mogą one być przenoszone wraz z roślinami gatunków żywicielskich oraz nieobrobionym, okrągłym drewnem wliczając w to opakowania drewniane.

Kontrola uszkodzeń i pobieranie prób

Informacje nt. uszkodzeń, terminu kontroli i pobierania prób oraz miejsc pobierania prób i rodzaju pobieranego materiału znajdują się w dokumencie „Agrofagi kwarantannowe spoza UE” znajdujące się na stronie <https://www.gov.pl/web/piorin/agrofagi-szkodliwe>.

Postępowanie w przypadku podejrzenia wystąpienia agrofaga

W przypadku podejrzeń co do obecności agrofagów w importowanym materiale roślinnym oraz w krajowych nasadzeniach gatunków żywicielskich, zwłaszcza jabłoni oraz w miejscach składowania i przerobu drewna tych gatunków, należy poinformować o tym fakcie najbliższą jednostkę organizacyjną Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa (PIORiN). Oddziały PIORiN umiejscowione są w większości miast powiatowych. Dane kontaktowe tych jednostek znajdują się na stronie <https://www.gov.pl/web/piorin>.

Wymagania fitosanitarne

W Unii Europejskiej, a tym samym w Polsce gatunek *Saperda candida* podlega obowiązkowi zwalczania (jest to agrofag kwarantannowy w Unii).